

Република Србија
РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРБИЈЕ

УПУТСТВО

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ПОДРШКЕ
ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА ПРОМОЦИЈУ
ИЗВОЗА У 2021. ГОДИНИ

САДРЖАЈ

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ.....	1
1.1. ПОЈМОВИ.....	1
1.2. СКРАЋЕНИЦЕ.....	2
2. УВОД.....	3
2.1. АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ПЕРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТИЈЕ У СРБИЈИ У 2021. ГОДИНИ.....	3
3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ.....	7
3.1. ПРАВНИ ОКВИР.....	8
3.2. ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА.....	8
3.2.1. Општи циљ.....	8
3.2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати.....	8
3.2.3. Индикатори Програма.....	8
3.3. ЛОГИЧКИ ОКВИР.....	9
3.4. АКТИВНОСТИ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРОГРАМОМ.....	11
3.5. ТРАЈАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА.....	11
3.6. РАСПОЛОЖИВА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА.....	11
4. УСЛОВИ ПРОГРАМА.....	12
4.1. УСЛОВИ ЗА ПОДНОСИОЦЕ ПРИЈАВА.....	12
4.1.1. Општи услови.....	12
4.1.2. Посебни услови.....	12
4.2. НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА.....	15
4.2.1. Подржане мере интервенције.....	15
4.2.2. Смернице за ангажовање консултанта.....	18
4.2.3. Оправдани трошкови.....	19
5. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА.....	21
5.1. ИЗБОР УЧЕСНИКА У ПРОГРАМУ ЗА УЧЕШЋЕ У ПОСТУПКУ ДИЈАГНОСТИКЕ ИЗВОЗНИХ СПОСОБНОСТИ.....	21
5.2. СПРОВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА ДИЈАГНОСТИКЕ И ОДОБРАВАЊЕ МЕРА ИНТЕРВЕНЦИЈЕ.....	22

5.3. ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА О ДОДЕЛИ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА.....	25
5.4. ПОСТУПАК ВЕРИФИКАЦИЈЕ СПРОВЕДЕНИХ АКТИВНОСТИ.....	25
5.5. НАЧИН ПРИЈАВЉИВАЊА.....	28
5.5.1. Обавезна документација.....	28
5.5.2. Додатна документација која није обавезна.....	28
5.6. КРИТЕРИЈУМИ, ОЦЕНА И СЕЛЕКЦИЈА ПРИЈАВА.....	29
5.6.1. Просечан број запослених у привредном друштву у посматраној години.....	31
5.6.2. Раст вредности основних средстава у претходне две године.....	32
5.6.3. Раст масе плата у претходне две године.....	33
5.6.4. Раст пословних прихода у претходне две године.....	33
5.6.5. Раст извоза у претходне две године.....	34
5.6.6. Просечна плата у посматраној одабраној години.....	34
5.6.7. Носилац индустријских специфичних стандарда, сертификата и извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту.....	35
5.6.8. Ниво конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште.....	35
5.6.9. Број држава у које је привредно друштво извозило у одабраној години.....	36
5.7. ВРЕМЕНСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА.....	37
5.8. ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА И КОРИСНИКА ПРЕМА АГЕНЦИЈИ.....	38
5.9. ОДУСТАЈАЊЕ.....	39
6. ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ПРОГРАМА.....	39

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

1.1. ПОЈМОВИ

Пријава	Скуп свих образаца и докумената дефинисаних Јавним позивом и овим Програмом која се подносе ради пријаве на Програм.
Подносилац пријаве	Привредно друштво регистровано у Републици Србији које се пријавило на Јавни позив.
Учесник	Подносилац пријаве који је благовремено предао потпуну и уредну документацију, који је изабран од стране Агенције на основу критеријума за рангирање и који ће проћи кроз фазу дијагностике извозних способности.
Корисник	Учесник коме је након спроведене фазе дијагностике извозних способности Агенција одлуком одобрила мере интервенције и са којим Агенција закључује уговор о додели бесповратних средстава на основу којег Корисник остварује право на доделу бесповратних средстава.
Купац са којим је уговорена сарадња	Под купцем са којим је уговорена сарадња подразумева се: <ul style="list-style-type: none"> - купац са којим је по први пут уговорена сарадња и Корисник још увек није испунио своје уговорне обавезе испоруке поруцбине; - купац са којим је поново уговорена сарадња или је на било који начин обновљена сарадња, а који од Корисника захтева испоруку веће количине производа у односу на раније уговорену сарадњу; - купац са којим је поново уговорена сарадња или је на било који начин обновљена сарадња, а који од Корисника захтева испоруку друге врсте производа, што резултује проширењем асортимана производа Корисника.
Дијагностика извозних способности	Процес евалуације пословања Учесника у ком се оцењују извозне способности Учесника, оправданост предложених пројектних активности и оправданост предложених мера интервенције.
План интервенција	План спровођења одобрених мера интервенције и активности ради њихове имплементације у производним секторима подржаним овим Програмом.
Циљано тржиште	Тржиште једне државе или тржиште више држава које су међусобним трговинским споразумом креирале зону слободне трговине (као на пример ЦЕФТА, ЕФТА, НАФТА, ЕАЕ), а које је Подносилац пријаве селектовао за пласман својих производа и групе производа.
Портал Агенције	Интернет страница Агенције на којој се врши пријављивање и прилаже тражена документација.

1.2. СКРАЋЕНИЦЕ

Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза	Програм
Јавни позив за учешће у Програму подршке привредним друштвима за промоцију извоза	Јавни позив
Акредитационо тело Србије	АТС
Развојна агенција Србије	Агенција
Агенција за привредне регистре	АПР
Централни регистар обавезног социјалног осигурања	ЦРОСО
Мала и средња предузећа	МСП

2. УВОД

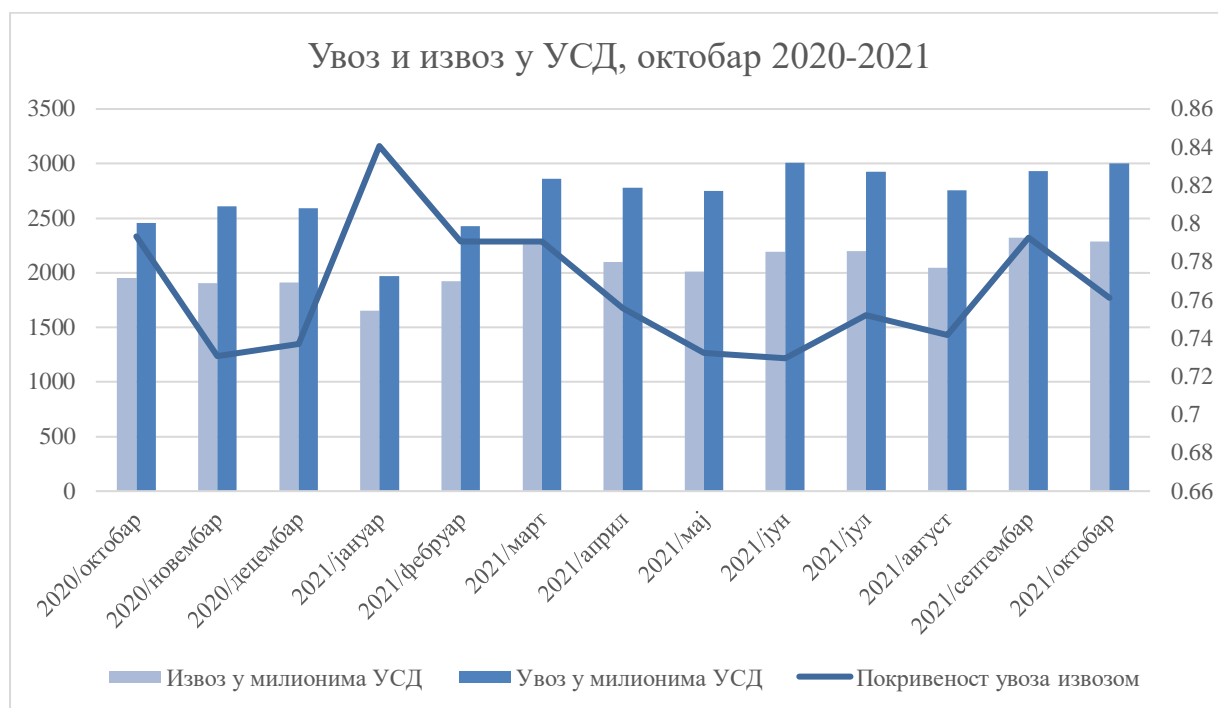
2.1. АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ПРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТИЈЕ У СРБИЈИ У 2021. ГОДИНИ

Извозне перформансе домаће прерађивачке индустрије бележе благи опоравак у првих 10 месеци 2021. године у односу на 2020. годину која је обележена вишемесечним застојем међународне трговине изазваним мерама против Корона вируса.

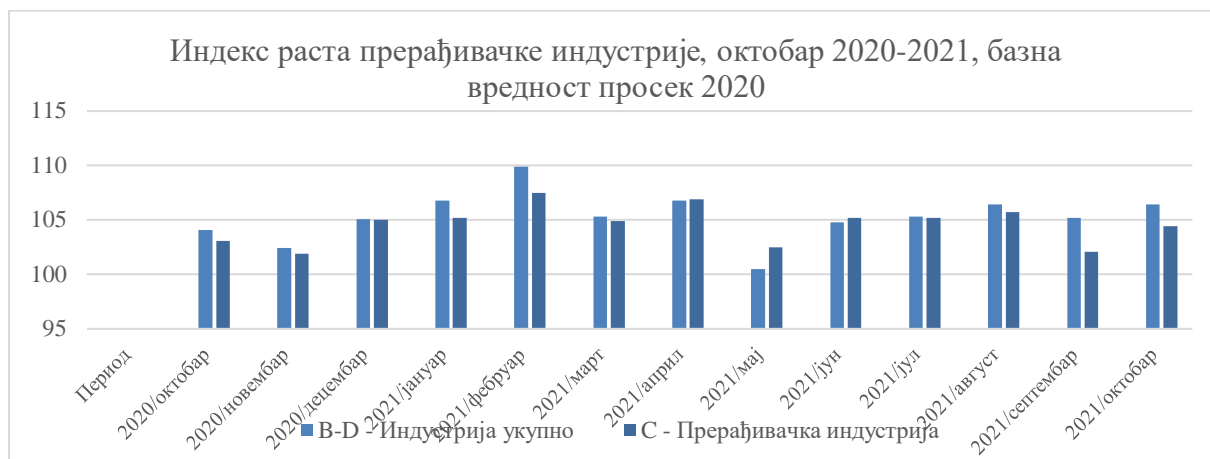
Закључно са октобром 2021, извезено је робе у вредности од **17.608,9 милиона евра**, што чини раст од 27,0% у односу на исти период претходне године.

Увоз робе имао је вредност од **22.986,7 милиона евра**, што је за 23,5% више него у истом периоду претходне године. Изражен у еврима, дефицит износи **5.377,8 милиона**, што је **повећање од 13,2%** у поређењу са истим периодом претходне године.

Покривеност увоза извозом је **76,6%** и већа је од покривености у истом периоду претходне године, али у благом паду од почетка година када је износила преко 80%.

У претходних 12 месеци прерађивачка индустрија такође бележи умерени напредак у односу на просек претходне (2020) године са просечним месечним растом од 4,58% закључно са октобром 2021.

Ове производне и извозне перформансе углавном су базиране на активности страних инвеститора, тако да су све компаније у групи од 15 највећих извозника као и највећи број од 100 највећих извозника представљају привредна друштва основана страним капиталом или преузета од мултинационалних корпорација.

Гледано по производима и групама производа, највећи део нашег робног извоза чине производи прерађивачке индустрије. Од првих 25 група производа према висини извезене вредности у 2020. години, чак 17 припада прерађивачкој индустрији а остатак пољопривредним производима, основним металима и др.

Производ	Вредност извоза у 2020 у 000 УСД
77 - Електричне машине,апарати и уређаји,нн	2,425,006.00
04 - Житарице и производи на бази житарица	992,772.50
05 - Поврће и воће	982,586.20
71 - Погонске машине и уређаји	938,746.20
62 - Производи од каучука,нигде непоменути	854,975.30
78 - Друмска возила(укључујући и АЦВ возила)	785,163.50
74 - Индустријске машине за општу употребу,нн	717,455.60
68 - Обојени метали	710,098.60
69 - Производи од метала,нигде непоменути	682,170.60
67 - Гвожђе и челик	655,344.00
82 - Намештај и делови;постељина,мадраци,јастуци	644,761.90
84 - Одевни предмети и прибор за одевање	631,278.10
89 - Разни готови производи,нигде непоменути	565,545.30
64 - Хартија,картон и производи од целулозе	486,408.00
58 - Пластичне масе у осталим облицима	459,565.90
12 - Дуван и производи од дувана	450,444.80
55 - Етерична уља,парфимер. и тоалетни препарати	336,905.00
54 - Медицински и фармацеутски производи	326,695.80

65 - Предиво, тканине и текстилни производи	305,118.70
28 - Металне руде и отпаци метала	304,486.50
33 - Нафта, нафтени деривати и сродни производи	301,653.00
85 - Обућа	282,580.60
08 - Сточна храна (осим жита у зрну)	250,959.80
11 - Пића	239,308.00
72 - Машине специјализоване за индустрију	227,493.60

Највећи удео у укупној вредности извоза заправо заузимају производи машинске и електро индустрије, али велики део такође припада и производима од гуме, намештају, текстилу, козметичкој индустрији, обући и др.

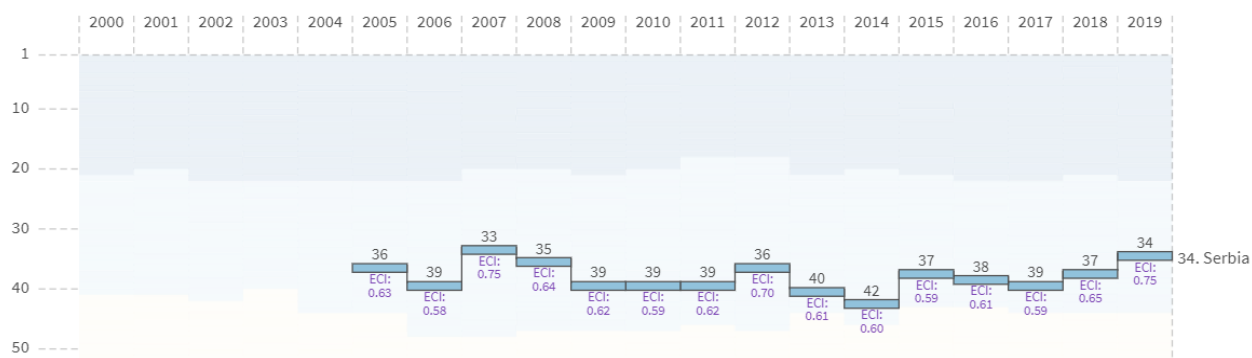
Када се гледају производи који су имали највећи раст вредности извоза у односу на пре неколико година, ситуација је слична као у претходној табели.

Робна група прерађивачке индустрије	вредност извоза 2017	вредност извоза 2020	Процентуална промена
77 - Електричне машине, апарати и уређаји, нн	1,549,165.40	2,425,006.00	36%
71 - Погонске машине и уређаји	703,370.20	938,746.20	25%
74 - Индустријске машине за општу употребу, нн	536,068.00	717,455.60	25%
82 - Намештај и делови; постељина, мадраци, јастуци	483,624.90	644,761.90	25%
58 - Пластичне масе у осталим облицима	322,486.70	459,565.90	30%
12 - Дуван и производи од дувана	287,760.60	450,444.80	36%
55 - Етерична уља, парфимер. и тоалетни препарати	188,171.50	336,905.00	44%
08 - Сточна храна (осим жита у зрну)	176,602.60	250,959.80	30%
22 - Уљано семење и уљани плодови	140,392.20	224,247.30	37%
79 - Остала транспортна средства и опрема	122,918.60	195,488.30	37%
87 - Професионални, научни и контролни инструменти	126,524.30	178,487.70	29%
02 - Млечни производи и птичја јаја	96,140.10	141,316.00	32%
81 - Монтажне зграде; санитарни и други уређаји	70,645.40	113,396.60	38%
61 - Кожа, производи од коже, нн, и обрађена крзна	65,531.50	105,252.30	38%
52 - Неоргански хемијски производи	57,332.00	77,242.50	26%

Поред машина које доминирају у извозним трансакцијама и обимом и темпом раста, издвајају се производи од сировина домаћег порекла са већом додатом вредношћу, било да се ради о производима дрвнопрерађивачке индустрије, прехранбеним производима или производима од хартије и пластике. Ови производи такође највећу промену вредности по јединици тежине, па су тако машине и транспортни уређаји увећали вредност по јединици масе за 20,16% у 2020. години у односу на 2017.

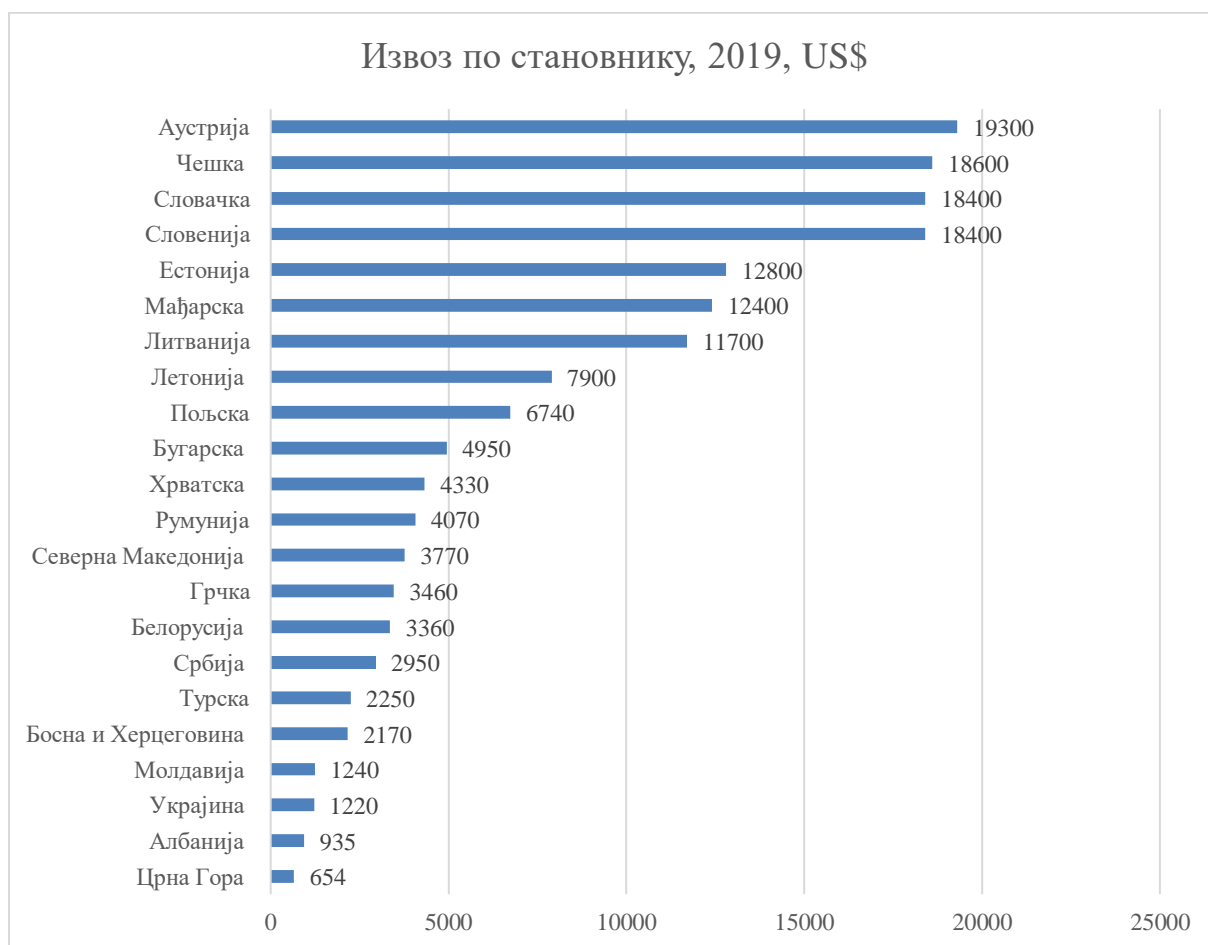
Што се тиче комплексности производа који се производе у Србији, наша земља држи солидно 34. место на глобалној лествици Атласа економске комплексности са благим растом у последњих 10 година.

Од земаља из региона Централне и Источне Европе, бољу позицију има Литванија на 33. месту, Белорусија на 31. месту, Хрватска на 30. месту, Естонија на 29. месту, Пољска на 27. месту, Румунија на 22. месту, Словачка на 14. месту, Мађарска на 10. месту, Словенија на 9. месту као и Чешка на одличном 6. месту глобалне лествице.

Србија такође има пуно простора за напредак када је у питању вредност извоза по глави становника. У 2019 години, Србија је била у великом заостатку за земљама сличне величине и привредне структуре по овом параметру, па је Мађарска извозила близу 4 пута више вредности по глави становника него Србија, док је у случају Чешке или Словачке овај однос 6 пута већи у корист ових земаља.

Имајући све ово у виду, може се закључити да је неопходно даље радити на унапређењу извозних перформанси домаће прерађивачке индустрије, првенствено са фокусом на извознике и потенцијалне извознике из реда домаћих малих и средњих предузећа, са производним способностима у перспективним секторима и индустријама.

Идеја овог Програма је да имплементацијом предвиђених активности активно допринесе унапређењу извозних способности и конкурентности домаће привреде, имајући у виду тржишне параметре и неусклађености које оптерећују убрзани раст извозних перформанси домаће привреде, као и могућности које се пружају за увећавање пласмана производа домаће прерађивачке индустрије на перспективним тржиштима.

3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ

Агенција се креирањем Програма определила да подржи унапређење извозних потенцијала домаћих привредних друштава, њихове конкурентности као и постојећих производних капацитета, све у циљу повећања прихода од извоза одабраних сектора, уравнотежења платног биланса и унапређења угледа Републике Србије у међународној пословној заједници, као и повећања пласмана домаћих производа на страним тржиштима.

Програм обухвата анализу потреба домаћих компанија, мапирање потенцијалних Корисника, спровођење дијагностике извозних способности и подршку Корисницима у циљу подизања извозних потенцијала. Производни сектори који су предмет подршке Програма су:

- Сектор прехранбене индустрије (примарна пољопривредна производња, конзервисање свежег воћа, језграстог воћа или поврћа замрзавањем, сушењем, стављањем у уље или сирће, стављањем у конзерве и производња нарезаног и очишћеног воћа нису подржани овим програмом);
- сектор дрвне индустрије (производња намештаја);
- сектор модне индустрије (производња одевних предмета, обуће и модних аксесоара);
- сектор производње гуме и пластике;
- сектор производње машина и опреме за друге намене;
- сектор производње електричне опреме;
- сектор производње металних производа.

У даљем тексту: Подржани сектори

Реализација овог програма доприноси области индустријског и економског развоја и пружа могућности за даљи развој домаћих привредних друштава у новонасталим околностима. Програм спроводи Агенција која је један од носилаца активности промоције привредних потенцијала Републике Србије и унапређења угледа земље у међународној пословној заједници.

3.1. ПРАВНИ ОКВИР

Правни оквир за реализацију Програма чине: Закон о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018); Закон о јавним агенцијама („Сл. гласник РС”, бр. 18/05 и 81/05 и испр. 47/18); Закон о контроли државне помоћи („Сл. гласник РС“, бр. 73/2019); Стратегија индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030 године („Сл. гласник РС”, бр. 35/2020); Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Сл. гласник РС“ бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014 и 23/2021 – др. уредбе и 62/2021- др. уредбе); Уредба о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis помоћ*) („Сл. гласник РС“ бр. 23/2021) (у даљем тексту: *Уредба*); Годишњи програм рада Агенције за 2021. годину; Акциони план Агенције за период 2020-2021. године.

3.2. ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

3.2.1. Општи циљ

Циљ Програма је унапређење извозних потенцијала привредних друштава.

3.2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати

Специфични циљеви:

- Подизање вредности домаће компоненте у извозним производима;
- Интеграција ланаца вредности;
- Подизање вредности и квалитета извозних производа;
- Подизање нивоа комплексности извозних производа;
- Повећање продаје домаћих производа на иностраним тржиштима;
- Препознавање домаћих производа као производа веће додате вредности.

3.2.3. Индикатори Програма

Током периода праћења ефеката Програма, односно 3 године по окончању програмских активности, пратиће се следећи индикатори:

- Број нових производа који се извозе на инострана тржишта;
- Број нових тржишта на које се пласирају производи;
- Број уговора које су Корисници склопили са иностраним купцима;
- Процент Корисника са растом пословних прихода изнад 20% у односу на годину пре имплементације Програма;
- Процент Корисника са растом извоза од најмање 20% у односу на годину пре имплементације Програма;
- Број Корисника са повећаним тржишним уделом на циљаном тржишту у односу на претходну годину.

3.3. ЛОГИЧКИ ОКВИР

Директне интервенције усмерене ка Корисницима обухватају стручну и финансијску подршку домаћим привредним друштвима, а чији је основ утврђен постојањем тржишних неусклађености.

А) Неусклађеност тржишних механизма	Асиметрија информација која се огледа у недостатку знања о иностраним тржиштима, изворима финансирања, царинским процедурама, транспорту, извозној логистици и „on-line“ продаји.
	Аверзија према ризику од нових улагања повезаних са испуњењем захтева извозних купаца.
	Недостатак искуства о пословној култури у вези са пласманом на циљана тржишта, нарочито по питању одговора на упите иностраних купаца и успостављање комерцијалних односа.
	Недостатак информација у вези са могућностима привредних друштава да испоштују договорене рокове, количине и ниво договореног квалитета.
	Недостатак међусобног повезивања у истој индустрији и недовољно дељење знања.
	Недовољна информисаност о важности специфичних стандарда квалитета и безбедности у Подржаним секторима.
Б) Улазни подаци	Расположиво време и посвећеност запослених у Агенцији.
	Поседовање одговарајућих информација о потребама и шансама на страним тржиштима.
	Анализирање пословања домаћих компанија како би се утврдили потенцијални Корисници.
	Методологија дијагностике извозних способности.
	Утврђивање оправданости предложених пројектних активности.
	Усаглашавање у вези са потенцијалним мерама интервенције.
	Подршка домаћим компанијама од стране консултаната из циљаних индустрија и са напредним познавањем циљаних тржишта.
Институционализовање сарадње са другим државним органима, организацијама и удружењима у вези са унапређењем могућности за извоз домаћих компанија на циљана тржишта (Управа Царина, Министарство финансија, ПКС, и сл.).	

	Заинтересованост домаћих привредних друштава да узму учешће у Програму.
В) Програмске активности	Анализа података о домаћим компанијама из Подржаних сектора, корисника претходних програма подршке које је Агенција спровела.
	Извештаји о одржаним консултативним састанцима са заинтересованим странама.
	Дијагностика извозних способности.
	Извештаји о спроведеној дијагностици извозних способности и усаглашавање мера интервенције.
	Подршка у виду суфинансирања активности дефинисаних Програмом.
	Верификација реализованих мера интервенције.
	Мониторинг и евалуација учинака програма
Г) Резултати	Број Корисника који су прошли кроз процес дијагностике извозних способности.
	Резултати дијагностике извозних способности.
	Унапређење капацитета запослених у Агенцији за спровођење програма подршке намењених домаћим привредним друштвима.
	Раст броја уговора склопљених са иностраним купцима.
	Раст броја нових производа који се извозе на инострана тржишта.
	Раст броја нових тржишта на које се пласирају производи.
	Раст броја корисника са повећаним тржишним уделом на циљаном тржишту.
	Повећање нивоа продаје производа на иностраним тржиштима.
	Повећање конкурентности домаћих компанија на циљаним тржиштима.
Д) Дугорочни резултати	Повећање конкурентности домаће економије.
	Креирање услова за раст и развој домаћих компанија.
	Раст директног извоза.
	Препознавање Републике Србије као земље извозника квалитетних производа.

3.4. АКТИВНОСТИ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРОГРАМОМ

Програмом се су-финансира скуп повезаних активности Корисника које се односе на унапређење извозних потенцијала, а у складу са пријавом Корисника и резултатима дијагностике извозних способности. Су-финансирање одређених активности усмерених ка циљаном тржишту може бити условљено реализацијом активности које Корисник претходно спроводи. Активности за које Подносилац пријаве може да аплицира наведене су у оквиру тачке 4.2. овог програма која се односи на намену бесповратних средстава.

3.5. ТРАЈАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА

Јавни позив ће бити објављен **17. децембра 2021. године и трајаће 90 дана, односно до 17. марта 2022. године.**

3.6. РАСПОЛОЖИВА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За реализацију овог програма одређен је буџет у износу од **185.000.000,00 РСД**. Расположива средства се одобравају појединачно Корисницима, рефундацијом као суфинансирање у висини до одређеног процента износа оправданих трошкова пројектних активности без ПДВ.

Средства се додељују одабраном Кориснику у складу одредбама Уредбе као државна помоћ мале вредности (*de minimis* државна помоћ). У складу са чланом 4. Уредбе, износ *de minimis* државне помоћи који се додељује Кориснику не сме прећи 23.000.000,00 динара у било ком периоду у току три узастопне фискалне године

Сваки Подносилац пријаве може поднети једну пријаву, с тим што у оквиру исте мора да аплицира за више од једне активности које су дефинисане у тачки 4.2. овог упутства. Ова одредба се не примењује на Подносиоце пријаве који се пријављују како би остварили право на доделу бесповратних средстава за меру интервенције „Унапређење производних способности“ ради набавке опреме за повећање производних капацитета или опреме за оптимизацију и унапређење постојећих производних процеса у складу са захтевима купца са којим је претходно уговорена сарадња. Кориснику може бити одобрен максималан износ од **10.000.000,00 РСД** за све активности из Плана интервенција, а по његовом коначном одобрењу закључењем Уговора о додели бесповратних средстава.

4. УСЛОВИ ПРОГРАМА

4.1. УСЛОВИ ЗА ПОДНОСИОЦЕ ПРИЈАВА

Право на учешће и коришћење бесповратних средстава има Подносилац пријаве који кумулативно испуњава следеће опште и посебне услове.

4.1.1. Општи услови:

1. да је Подносилац пријаве регистрован у АПР, најкасније до 1. јануара 2018. године;
2. да капитал Подносиоца пријаве није у јавној својини;
3. да је Подносилац пријаве измирио доспеле обавезе по основу пореза и доприноса;
4. да Подносилац пријаве није у тешкоћама у складу са правилима за доделу државне помоћи¹;
5. да Подносилац пријаве није неоправдано одустао од учешћа у претходним Програмима подршке привредним друштвима за промоцију извоза које спроводи Агенција.

Подносилац пријаве који је учествовао у претходном Програму се може пријавити за учешће и на овом уколико је Подносилац пријаве имплементирао све мере интервенције из претходног Програма.

Подносилац пријаве из претходног става се може пријавити за учешће у Програму како би му се одобрила бесповратна средства за друге мере интервенције за исто циљано тржиште у односу на циљано тржиште из претходног Програма, или за исте мере интервенције за различито циљано тржиште у односу на циљано тржиште из претходног Програма. Ова одредба се не примењује на меру интервенције излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима.

4.1.2. Посебни услови:

Пословни капацитети:

1. да Подносилац пријаве као претежну делатност обавља прерађивачку делатност у Подржаним секторима;
2. да се Подносилац пријаве бави производњом:
  - финалних производа који су намењени крајњим потрошачима;
  - компоненти производа, под чиме се подразумева серијска производња компоненти производа који се у неизмењеном облику интегришу у производе израђене по мери који су намењени крајњим потрошачима, као и производња компоненти производа које купац као произвођач у неизмењеном облику интегрише у финални производ намењен крајњем потрошачу.

¹ Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, број 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014, 23/2021- др. Уредбе 62/2021 – др. Уредбе и 99/2021 – др. уредбе)

Кадровски капацитети:

1. да Подносилац пријаве има минимум 15 запослених лица у радном односу, на дан објављивања Јавног позива, према евиденцији ЦРОСО;

Уколико Подносилац пријаве није члан групе у смислу Закона о привредним друштвима, кадровски капацитет доказује се према евиденцији ЦРОСО подносиоца пријаве.

Уколико је Подносилац пријаве матично привредно друштво или члан групе која обавља производњу финалних производа из делатности које су подржане овим програмом на нивоу групе, кадровски капацитет доказује се према евиденцији ЦРОСО, збрајањем релевантних података сваког појединачног Друштва, члана групе.

Финансијски капацитети:

1. да је Подносилац пријаве у току 2019. или 2020. пословне године остварио пословни приход од продаје готових производа насталих обављањем прерађивачке делатности из производних сектора који су предмет подршке овог Програма, у износу не мањем од 35.000.000,00 динара (Податак из званичног обрасца појединачног биланса успеха за посматрану годину – под-катеорије АОП 1009 Приход од продаје производа и услуга);
2. да је удео прихода од продаје готових производа насталих обављањем прерађивачке делатности из производних сектора који су предмет подршке овог Програма, већи или једнак 50% од укупних пословних прихода (однос позиција Званичног образаца појединачног биланса успеха, за 2019 или 2020. годину, приход од продаје готових производа и услуга под-катеорије АОП 1009 и АОП 1001 Пословни приход);
3. да је Подносилац пријаве у току 2019. или 2020. године остварио извоз од продаје готових производа насталих обављањем прерађивачке делатности из производних сектора који су предмет подршке овог Програма од најмање 12.000.000 динара. (Податак из званичног обрасца биланса успеха за посматрану годину – АОП 1011 Приход од продаје производа и услуга на иностраном тржишту и то матичним и зависним друштвима или/и АОП 1013 Приход од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима или/и АОП 1015 Приход од продаје производа и услуга екстерно, неповезаним друштвима);
4. да вредност основних средстава у 2019. или 2020. пословној години није мања од 35.000.000,00 динара (Податак из званичног обрасца биланса успеха за посматрану годину – АОП 0010 Некретнине, постројења и опрема);
5. да против Подносиоца пријаве није покренут претходни стечајни поступак, стечајни поступак, поступак реорганизације или поступак ликвидације.

Испуњеност услова финансијског капацитета бр. 1. 2. и 3., утврђује се на следећи начин: Приход од продаје готових производа, утврђује се сабирањем позиција Званичног годишњег финансијског извештаја – образац Биланса Успеха и то позиција АОП 1014 (Приход од продаје готових производа и услуга на домаћем тржишту) и АОП 1015

(Приход од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту) односно као приход од производа настао извозом АОП 1015 (Приход од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту) и то у следећим случајевима:

- Уколико Подносилац пријаве није члан групе у складу са Законом о привредним друштвима и Закона о рачуноводству;
- Уколико је Подносилац пријаве матично друштво групе или зависно односно повезано друштво унутар групе која обавља производну делатност која је подржана овим програмом на нивоу групе, релевантни приход од продаје готових производа на нивоу групе утврђиваће се на следећи начин:
  - У случају да више повезаних привредних друштава унутар групе продају готов производ привредном друштву са којим нису повезани у смислу Закона о привредним друштвима и Закона о рачуноводству, приход од продаје готових производа утврђује се сабирањем позиција из Појединачног финансијског извештаја обрасца Биланса успеха сваког члана групе.
  - У случају да привредно друштво унутар групе врши продају финалног готовог производа привредном друштву са којим нису повезани у смислу Закона о привредним друштвима и Закона о рачуноводству, приход од продаје готових производа утврђује се из појединачног финансијског извештаја обрасца Биланса успеха привредног друштва које врши продају финалног готовог производа.

Уколико члан групе обавља делатност дистрибуције производа које су произвели остали чланови групе, испуњеност услова финансијског капацитета 1. и 2. се утврђује сабирањем позиција АОП 1007 (Приход од продаје робе на домаћем тржишту) и АОП 1008 (Приход од продаје робе на иностраном тржишту), док се испуњеност услова финансијског капацитета 3. утврђује на основу позиције АОП 1008 (Приход од продаје робе на иностраном тржишту).

Уколико је Подносилац пријаве привредно друштво које врши продају финалних готових производа свом повезаном привредном друштву које даље дистрибуира готове производе на тржиште, испуњеност услова финансијског капацитета 1. и 2. се утврђује сабирањем позиција АОП 1010 до АОП 1013 (Приход од продаје производа и услуга, матичном, зависном и осталим повезаним правним лицима), док се испуњеност услова финансијског капацитета 3. утврђује сабирањем позиција АОП 1011 и АОП 1013 (Приход од продаје производа и услуга, матичном, зависном и осталим повезаним правним лицима).

Испуњеност услова финансијског капацитета бр. 4. се утврђује на следећи начин:

Уколико Подносилац пријаве није члан групе, висина основних средстава утврђује се увидом у Појединачни финансијски извештај – Образац Биланс стања подносиоца пријаве.

Уколико је Подносилац пријаве члан групе која претежно остварује приходе од производње и продаје готовог производа из прерађивачких делатности које су подржане овим програмом, привредном друштву са којим нису повезани у смислу Закона о привредним друштвима и Закона о рачуноводству, испуњеност наведеног услова се утврђује сабирањем основних средстава свих чланова групе исказаних у оквиру званичног финансијског извештаја обрасца биланса стања сваког од чланова групе.

4.2. НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

4.2.1. Подржане мере интервенције

Бесповратна средства која се одобравају у складу са овим Програмом могу се доделити у вези са реализацијом мера интервенција усмерених ка циљаним тржиштима, под којима се подразумевају следеће мере интервенције:

1. Консултантска подршка за развојну стратегију позиционирања на циљано тржиште

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за спровођење истраживања тржишта које мора обухватати анализу целокупног циљаног тржишта, анализу конкурентности корисника на циљаном тржишту, анализу конкурентности производног асортимана корисника на циљаном тржишту, идентификацију критеријума за позиционирање на циљаном тржишту као и избор стратегије позиционирања на циљаном тржишту.

За ову меру интервенције средства ће бити рефундирана до **60%** од укупне вредности оправданих трошкова истраживања тржишта свих земаља у оквиру циљаног тржишта, а у износу који не може бити већи од **2.000.000,00 РСД**.

2. Консултантску подршку за активности извозног маркетинга

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за спровођење следећих активности:

- израду маркетинг плана који подразумева идентификацију дистрибутивних канала на циљаном тржишту и успостављање контакта са дистрибутерима као и израду плана брендирања на циљаном тржишту;
- израда дизајна и редизајна једног или више производа, паковања и амбалаже ради прилагођавања захтевима циљаног тржишта, у складу са маркетинг планом;
- прилагођавање *web* странице *on-line* продаји или куповина нове платформе намењена за електронску трговину која је прилагођена искључиво за потребе Корисника.

Уколико се Корисник пријављује за одобравање бесповратних средстава ради имплементирања ове мере интервенције, која би била имплементирана израдом дизајна и редизајна једног или више производа, паковања и амбалаже ради прилагођавања захтевима циљаног тржишта, Корисник је у обавези да се такође пријави за одобравање бесповратних средстава ради спровођења израде маркетинг плана у оквиру ове мере интервенције. Кориснику ће се одобрити бесповратна средства за израду дизајна или редизајна производа, паковања или амбалаже за који се израдом маркетинг плана утврди да је неопходан за усклађивање захтевима циљаног тржишта. Тачан износ одобрених бесповратних средстава намењених за дизајн или редизајн једног или више производа, паковања или амбалаже биће одређен након спровођења поступка претходне верификације у ком је утврђено да је израђен маркетинг план у ком је констатовано за

који је производ, паковање и амбалажу неопходно израдити дизајн или редизајн, и у којој мери је неопходно то учинити ради усклађивања са захтевима тржишта. Ове одредбе се не односе на Кориснике који имају претходно израђен маркетинг план у коме је констатовано за који је производ, паковање и амбалажу неопходно израдити дизајн или редизајн, и у којој мери је неопходно то учинити ради усклађивања са захтевима тржишта.

За ову меру интервенције средства ће бити рефундирана до **60%** од укупне вредности оправданих трошкова истраживања тржишта свих земаља у оквиру циљаног тржишта, а у износу који не може бити већи од **2.000.000,00 РСД**.

3. Излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за спровођење следећих активности:

- излагање на једном или више међународних сајмова из предметне области од значаја за промоцију извоза на циљаном тржишту, што обухвата трошкове закупа простора, израде штанда, трошкове пратећих услуга (услуге снабдевања струјом и водом, услуге снабдевања интернетом, обавезна уписнина или котизација) и трошкове транспорта узорака;
- посета купцу или дистрибутеру у оквиру компанијске мисије, што обухвата накнаду за услуге посредовања консултанта ради идентификације потенцијалних купаца или дистрибутера на циљаном тржишту, успостављање контаката са потенцијалним купцима или дистрибутерима, као и накнаду за припрему Корисника за В2В сусрете са потенцијалним купцима или дистрибутерима у оквиру компанијских мисија;
- учешће на једном или више *on-line* сајмова, вебинара и догађаја из подржаних сектора од значаја за промоцију извоза на циљано тржиште, што обухвата трошкове котизације или партиципације.

За ову меру интервенције средства ће бити рефундирана до **50%** од укупне вредности оправданих трошкова, а у износу који не може бити већи од **2.000.000,00 РСД**.

4. Улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за стицање атеста, хомолгације, сертификације производа и производних процеса потребних за пласман производа на циљано тржиште, улиставања једног или више производа у трговинске ланце на циљано тржиште и улиставања једног или више производа на глобалне *on-line* продавнице (примера ради *Amazon.com*) или специјализоване *on-line* продавнице за циљано тржиште које су признате у међународној пословној заједници.

Уколико Подносилац пријаве не поседује важећи сертификат о имплементираним систему квалитета ISO 9001, Подносилац пријаве је у обавези да се поред осталих мера интервенције пријави и за одобравање бесповратних средстава за спровођење ове мере интервенције ради имплементације система квалитета ISO 9001, како би учествовао у овом Програму.

Уколико Подносилац пријаве који послује у сектору прехранбене индустрије, не поседује важећи сертификат о имплементираним систему за безбедност хране НАССР, Подносилац пријаве је у обавези да се поред осталих мера интервенције пријави и за одобравање бесповратних средстава за спровођење ове мере интервенције ради имплементације система за безбедност хране НАССР, како би учествовао у овом Програму.

Уколико Подносилац пријаве поседује важећи сертификат о имплементираним систему друге врсте под којим се подразумева да је имплементиран систем квалитета ISO 9001 или систем за безбедност хране НАССР, сматраће се да Подносилац пријаве поседује важеће сертификате о имплементацији наведених система.

Терет доказивања поседовања наведених сертификата је на Подносиоцу пријаве. Терет доказивања признатости *on-line* продавнице у међународној пословној заједници је на Подносиоцу пријаве.

За ову меру интервенције средства ће бити рефундирана до **50%** од укупне вредности оправданих трошкова, а у износу који не може бити већи од **2.000.000,00 РСД**.

5. Консултантску подршку за унапређење извозних способности

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства ради спровођења једне или више обука у циљу стицања знања у вези са продајом на иностраном тржишту/*on-line* продајом, унапређења финансијског управљања, проналажења оптималне калкулације цена производа и трошкова извоза и стицања знања у вези са правним / царинским / пореским аспектима пословања на иностраном тржишту.

За ову меру интервенције средства ће бити рефундирана до **50%** од укупне вредности оправданих трошкова, а у износу који не може бити већи од **1.000.000,00 РСД**.

6. Унапређење производних способности

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за набавку опреме која обухвата:

- опрему у циљу усклађивања квалитета производа са захтевима циљаног тржишта;
- опрему у циљу повећања производног капацитета или опрему за оптимизацију и унапређење производних процеса у складу са захтевима купца са којим је већ уговорена сарадња.

Уколико се Корисник пријављује за ову меру интервенције која би била имплементирана набавком опреме у циљу усклађивања квалитета производа са захтевима циљаног тржишта, Корисник је у обавези да се пријави и за спровођење интервенције „Консултантска подршка за развојну стратегију позиционирања на циљано тржиште“. Кориснику се могу одобрити бесповратна средства само за набавку оне опреме која се спровођењем истраживања тржишта утврдила као неопходна за усклађивање квалитета производа кроз истраживање захтева циљаног тржишта. Тачан износ одобрених бесповратних средстава намењених за куповину специфичне опреме у циљу повећања извоза на циљано тржиште биће утврђен након спровођења поступка претходне

верификације у ком је утврђено да је спроведена мера интервенције „Консултантска подршка за развојну стратегију позиционирања на циљано тржиште“.

Уколико се Корисник пријављује за учешће у Програму ради извоза производа који се производе купцу са којим је већ уговорена сарадња, Корисник није у обавези да се пријави и за спровођење мере интервенције „Консултантска подршка за развојну стратегију позиционирања на циљано тржиште“ као ни мере интервенције „Консултантска подршке за активности извозног маркетинга“. Под купцем са којим је уговорена сарадња подразумева се:

- купац са којим је по први пут уговорена сарадња и Корисник још увек није испунио своје уговорне обавезе испоруке поруџбине;
- купац са којим је поново уговорена сарадња или је на било који начин обновљена сарадња, а који од Корисника захтева испоруку веће количине производа у односу на раније уговорену сарадњу;
- купац са којим је поново уговорена сарадња или је на било који начин обновљена сарадња, а који од Корисника захтева испоруку друге врсте производа, што резултује проширењем асортимана производа Корисника.

Корисник не може остварити право на доделу бесповратних средстава за спровођење ове мере интервенције уколико се пријављује за учешће у Програму ради извоза купцу са којим је претходно уговорена сарадња, а који је повезано привредно друштво са Корисником, или су законски заступник или чланови купца повезани са законским заступником или члановима Корисника у смислу закона којим се уређују привредна друштва.

За ову меру интервенције средства ће бити рефундирана до **40%** од укупне вредности оправданих трошкова, а у износу који не може бити већи од **5.000.000,00 РСД**.

4.2.2. Смернице за ангажовање консултанта

У циљу спровођења подржаних активности и у складу са наменом Програма, Корисник је у обавези да уговоре о реализацији наведених активности закључује искључиво са лицима који нису повезано привредно друштво са Корисником, као ни повезано лице са законским заступником или члановима Корисника у смислу закона којим се уређују привредна друштва.

У вези са ангажовањем стручног пружаоца консултантских услуга предвиђене су следеће смернице, и то:

- да има најмање 10 година искуства у предметној области за коју се ангажује на циљаном тржишту;
- да има најмање 5 година искуства на руководећим позицијама у предметној области на циљаном тржишту;
- да има најмање 5 година искуства у имплементацији пројеката у предметној области за коју се ангажује;
- да има најмање 3 пројекта чијом имплементацијом је руководио у предметној области за коју се ангажује на циљаном тржишту.

Корисник је у обавези да пре закључивања уговора са пружаоцем консултантских услуга, обавести Агенцију о свом избору. Терет доказивања испуњености смерница изабраног консултанта је на Кориснику. Агенција задржава право, у случају да изабрани консултант не испуњава наведене смернице, затражи да Корисник ангажује пружаоца консултантских услуга који испуњава наведене смернице. Агенција задржава право да одобри бесповратна средства за ангажовање консултанта који не испуњава наведене смернице, ако за то постоје оправдане околности и ако је то по дискреционој оцени Агенције и налазима из поступка дијагностике у складу са циљевима Програма.

Агенција задржава право да захтева портфолио пружених консултантских услуга са назначеним референцама и релевантним контакт особама, као и све остале неопходне доказе на основу којих се Агенција може уверити да изабрани консултант испуњава смернице у складу са овим упутством.

У случају да Корисник, без сагласности Агенције закључи уговор са консултантом који не испуњава наведене смернице, Агенција задржава право да не одобри исплату бесповратних средстава за овако пружене консултантске услуге.

4.2.3. Оправдани трошкови

Оправдани трошкови су трошкови за које се одобравају бесповратна средства по овом Програму, а који испуњавају следеће услове:

1. да су настали након дана доношења одлуке о одобравању мера интервенције;
2. да су исти наведени у одлуци о одобравању мера интервенције и уговору о додели бесповратних средстава;
3. да се активности, којима се имплементирају одобрене мере интервенције, спроводе од стране добављача или пружаоца услуга који није повезано привредно друштво са Корисником, нити су њихови законски заступник или чланови повезана лица са законским заступником или члановима Корисника, у смислу о закона којим се уређују привредна друштва;
4. да су наведени у Плану интервенција који је одобрен од стране Агенције;
5. да су директно везани за активности подржане Програмом.

Под оправданим трошковима се ни у ком случају не могу подразумевати: трошкови гаранција, полиса осигурања, камате, курсне разлике, царински и административни трошкови, трошкови принудне наплате, путни трошкови и трошкови смештаја запослених код корисника и консултанта, трошкови производње амбалаже или етикета, као ни трошкови израде штампаног и другог промотивног материјала.

Ако су, у време закључења уговора о додели бесповратних средстава, оправдани трошкови изражени у иностраној валути у понуди за набавку одређеног производа или вршење одређене услуге, оправдани трошкови ће се признавати у динарској противвредности у складу са званичним средњим курсом Народне банке Србије на дан сачињавања понуде за одређени производ или услуге.

Ако је, у време закључења уговора о додели бесповратних средстава, претходно издат рачун за набавку одређеног производа или вршења одређене услуге на коме су оправдани трошкови изражени у иностраној валути, оправдани трошкови ће се признавати у динарској

противвредности у складу са званичним средњим курсом Народне банке Србије на дан издавања рачуна за набавку одређеног производа или вршења одређене услуге.

У случају да у току реализације уговора о додели бесповратних средстава, под условом да су оправдани трошкови у понуди или на рачуну за одређени производ или услуге изражени у страниј валути, дође до промене курса које за последицу имају смањење оправданих трошкова у односу на оне изражене у уговору о додели бесповратних средстава, Агенција задржава право да изврши рефундацију према новим износима оправданих трошкова које Корисник стварно сноси.

Уколико у току реализације уговора о додели бесповратних средстава, наступе околности које за последицу имају смањење оправданих трошкова у односу на оне који су изражени у самом уговору, Агенција задржава право да изврши рефундацију према новим износима оправданих трошкова које Корисник стварно сноси.

Уколико у току реализације уговора о додели бесповратних средстава, наступе околности које за последицу имају повећање оправданих трошкова у односу на оне изражене у самом уговору, Агенција задржава право да изврши рефундацију према износима одобрених бесповратних средстава који су дефинисани претходно наведеним уговором.

5. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

5.1. ИЗБОР УЧЕСНИКА У ПРОГРАМУ ЗА УЧЕШЋЕ У ПОСТУПКУ ДИЈАГНОСТИКЕ ИЗВОЗНИХ СПОСОБНОСТИ

У складу са овим упутством, Агенција расписује Јавни позив за учешће привредних субјеката у Програму који садржи основне информације о Програму: услове за подношење пријаве, критеријуме за оцењивање, начин подношења пријаве, ток спровођења Програма, као и остале релевантне информације.

У циљу реализације и праћења имплементације Програма директор Агенције решењем образује две радне групе, од којих ће једна бити задужена за обављање послова провере формалне исправности поднетих пријава, а друга за обављање послова дијагностике извозних способности, а чији су чланови запослени у Агенцији. Један члан из сваке радне групе се именује за координатора радне групе, са задужењем да усаглашава све процесе и активности које обавља радна група.

Подносиоци пријаве који поднесу благовремену, потпуну и допуштenu пријаву остварују право на учешће у овом програму.

Благовремена пријава је пријава која је поднета у временском периоду трајања Јавног позива.

Потпуна пријава је пријава за коју је утврђено да је достављена сва потребна документација на начин предвиђен Јавним позивом и овим упутством.

Допуштена пријава је пријава за коју је утврђено да испуњава све услове предвиђене Јавним позивом и Упутством на дан подношења пријаве.

Оцена формално исправних пријава вршиће се према критеријумима који су детаљно описани у оквиру тачке 5.6.1. Упутства.

Проверу формалне исправности поднетих пријава у року од 45 дана од дана затварања Јавног позива врши радна група задужена за обављање послова провере формалне исправности.

Пријаве се подnose електронским путем, у складу са Упутством за пријављивање које чини саставни део овог упутства, а након електронског пријема и завођења на писарници Агенције, прослеђују се радној групи за проверу формалне исправности на даљу обраду. Поред достављања неопходне документације из тачке 5.5.1. Упутства, Подносилац пријаве је у обавези да приликом пријаве поднесе опис пројекта у ком ће детаљно образложити разлог због ког се пријављује за доделу бесповратних средстава, навести циљано тржиште на ком планира да извози, или увећа обим извоза, предлог мера интервенција и планираних активности ради имплементирања мера интервенција, уз детаљно образложење на који начин ће наведене мере интервенције и активности допринети повећању извозних способности Подносиоца пријаве на циљано тржиште, на образцу који саставља Агенција. Уколико се Подносилац пријаве пријављује за учешће на Програму како би остварио право на доделу бесповратних средстава за меру интервенције унапређење производних способности ради набавке опреме у циљу повећања производног капацитета или опреме за оптимизацију и унапређење

производних процеса у складу са захтевима купца са којим је већ уговорена сарадња, Подносилац пријаве је у обавези да у опису пројекта образложи на који начин је наведена опрема неопходна ради остваривања овакве врсте извоза и циљева Програма.

Радна група врши проверу формалне исправности поднетих пријава, проверу података изпратеће документације, као и оцену и рангирање пријава.

Уколико из Пријаве није могуће утврдити на који начин ће предложене активности допринети унапређењу извозних потенцијала привредног друштва на циљано тржиште, или уколико пројекат није у складу са циљевима Програма, Агенција ће донети посебну одлуку којом ће одбити пријаву.

На бази критеријума за рангирање радна група за проверу формалне исправности пријава предлаже највише 20 Учесника. У случају додатне расположивости средстава за финансирање овог програма, број Учесника може бити већи. Уколико је расположиви буџет довољан за све пристигле пријаве, радна група задужена за послове формалне исправности пријава није у обавези да изврши рангирање пријава.

Након провера и рангирања Пријава, радна група за проверу формалне исправности сачињава записник са састанка, који садржи предлог одлуке која се доставља директору Агенције на коначно одобрење.

Ако Агенција потврди да је поднета пријава потпуна, благовремена и допуштена, доноси се одлука о избору Учесника у Програму.

5.2. СПРОВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА ДИЈАГНОСТИКЕ И ОДОБРАВАЊЕ МЕРА ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Након провере формалне исправности пријава и доношења Одлуке о избору Учесника, приступа се дијагностици извозних способности на који се примењују одредбе Упутства за спровођење дијагностике извозних способности учесника у Програму подршке привредним друштвима за промоцију извоза, а које представља саставни део овог Упутства.

Дијагностику извозних способности спроводи радна група која је задужена за обављање послова дијагностике извозних способности. Координатор радне групе за дијагностику организује рад чланова радне групе тако да за спровођење поступка дијагностике код сваког одабраног Учесника буду задужена најмање 3 члана. Радна група ће спровести поступак дијагностике за све Учеснике програма у року 90 дана од дана доношења одлуке о избору Учесника.

Дијагностика извозних способности је процес евалуације извозних способности Учесника, која подразумева оцењивање следећих шест области пословања Учесника:

- Стратегија, визија и организациона структура;
- Укључивање заинтересованих страна;
- Стварање одрживе вредности и извоза;
- Подстицај учинка и трансформација;
- Маркетинг, производи и купци;
- Перцепција и резултати.

Поступак дијагностике се врши на основу прегледа целокупне документације Учесника која је достављена Агенцији, као и кроз разговоре који се одржавају путем *on-line* састанака или спровођењем теренске контроле у пословном простору Учесника, како би Агенција најефикасније утврдила и оценила извозне способности Учесника. Учесник је у обавези да доставља неопходну документацију и активно сарађује са Агенцијом ради успешног спровођења овог поступка. Уколико Учесник не поступи у складу са захтевима Агенције или на други начин својим пасивним држањем онемогућава или знатно отежава спровођење поступка дијагностике извозних способности, Агенција има право да одбије даље учешће у Програму доношењем посебне одлуке. Чланови радне групе задужени за обављање послова дијагностике извозних способности се обавезују да на професионалан начин, без ометања процеса рада Учесника, спроведу поступак дијагностике.

Након спроведеног поступка дијагностике Учесника, сачињава се Извештај о дијагностици извозних способности, који садржи број додељених бодова за сваку област са образложењем за додељене бодове, као и укупан број бодова..

Извештај о дијагностици извозних способности представља се Учеснику на састанку усаглашавања и тада се Учесник обавештава о областима пословања за које је утврђено да је неопходно унапредити. Поред тога, на састанку усаглашавања, Учеснику се износе и смернице за нацрт Плана интервенција који Учесник у обавези да достави Агенцији, и то:

- а) да су активности обухваћене Планом интервенција оправдане у смислу предвиђеног времена и предвиђених трошкова;
- б) да су активности обухваћене Планом интервенција усклађене са активностима које су предвиђене Програмом;
- в) да се спровођењем активности унапређују области којима је то потребно, а што је утврђено током састанка представљања Извештаја о дијагностици.

Уколико се дијагностиком утврди да активности, планирано пословање и циљеви пословања Учесника нису у складу са циљевима Програма, или одабране пројектне активности нису у складу са резултатима спроведене дијагностике, Агенција задржава право да посебном одлуком одбије његово даље учествовање у Програму.

За Учеснике којима је на основу Извештаја о дијагностици додељено **минимум 200 бодова**, одобрава се даље учешће у Програму доношењем **одлуке о одобравању мере интервенције**. Одлука садржи одобрене мере интервенције и одређује највише новчане износе на које Корисник може остварити право. Приликом доношења наведене одлуке, Агенција задржава право да:

- не одобри одређене мере интервенције које је Учесник навео у Пријави, уколико се по окончању поступка дијагностике утврди да одређена мера интервенције није неопходна за додатно унапређење извозних способности Учесника или није неопходна за остваривање циљева Програма;
- одобри одређене мере интервенције које Учесник није навео у Пријави, уколико се по окончању поступка дијагностике утврди да су одређене мере интервенције неопходне за додатно унапређење извозних способности Учесника или су неопходне ради остваривања циљева Програма.

Доношењем одлуке о одобравању мера интервенције, Учесник се обавезује да сачини Нацрт плана интервенција у року од 30 дана од дана достављања одлуке о одобравању

мера интервенције. Овај нацрт се сачињава на обрасцу Агенције и садржи план спровођења појединачних активности које је неопходно извршити ради успешног спровођења одобрених мера интервенције, износ трошкова, временски оквир за њихову реализацију, износ оправданих трошкова појединачних активности које је неопходно извршити ради успешног спровођења одобрених мера интервенције, као и износ одобрених средстава за сваку од појединачних активности.

Уколико Нацрт плана интервенција није сачињен у складу са Извештајем о дијагностици, или је на други начин супротстављен циљевима Програма прописаним Упутством, Агенција задржава право да се не сагласи са Нацртом плана интервенција и да наложи Кориснику да Нацрт плана интервенција исправи или допуни. Уколико Нацрт плана интервенција у себи садржи накнаде за активности којима се спроводе одobreне мере интервенција које битно одступају од текућих накнада на тржишту у ком ће се наведене одobreне мере интервенције извршити, Агенција задржава право да се не сагласи са Нацртом плана интервенција и да наложи Кориснику да исти исправи или допуни.

Агенција одобрава нацрт Плана интервенција закључивањем Уговора о додели бесповратних средстава, ако је сачињен на основу Извештаја о дијагностици пословних перформанси, смерница на састанку представљања Извештаја о дијагностици извозних перформанси и достављених понуда.

Корисник је обавезан да о свакој евентуалној промени насталој у току реализације активности предвиђених Планом интервенција, најкасније у року од 15 дана од дана настанка промене писаним путем обавести Агенцију, као и да достави измењени План интервенција Агенцији на сагласност.

Уколико је измењени План интервенција у складу са Упутством, одлуком о одобравању мера интервенције, Извештајем о дијагностици и смерницама на састанку представљања Извештаја о дијагностици извозних способности, Агенција ће дати сагласност на исти и наложити Кориснику да сачини нацрт новог Плана интервенција.

У случају одустанка Корисника од одређене мере интервенције која је претходно одобрена одлуком о одобравању мера интервенције, као и у случају допуне новим мерама интервенције које нису претходно одobreне одлуком о одобравању мера интервенције, Корисник је у обавези да упути захтев Агенцији у писаној форми. Уколико Агенција утврди да је одустанак или допуна у складу са циљевима и условима прописаним овим Програмом, Агенција изменом одлуке о одобравању мера интервенције одобрава одустанак од одређене мере интервенције или одобрава нове мере интервенције. Корисник је у обавези да сачини нови нацрт Плана интервенција у року од 30 дана од дана достављања Кориснику одлуке о одобравању мера интервенције, који Агенција одобрава под истим условима под којим су се одобравају и претходни нацрт Плана интервенција.

Уколико Корисник не поступи у складу са наложима Агенције у назначеном року, Агенција задржава право да доношењем одлуке оконча даље учешће Корисника у Програму.

5.3. ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА О ДОДЕЛИ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

Након доношења одлуке о одобравању мера интервенција, Корисник и Агенција закључују уговор о додели бесповратних средстава, којим уговорне стране уређују права и обавезе и којим се прецизно одређује износ одобрених средстава за спровођење мера интервенције. Уговором се утврђује тачан новчани износ на који Корисник остварује право, а који се одређује у складу са неопходним трошковима за спровођење одобрених мера интервенције, достављених понуда корисника, текућих накнада на тржишту за одређене производе и услуге који су неопходни за спровођење одобрених мера интервенције, као и циљевима Програма. на основу Плана интервенција чини који чини његов саставни део.

Приликом потписивања Уговора о додели бесповратних средстава, Корисник подноси потписану оверену бланко меницу заједно са потписаним меничним овлашћењем. Корисник сноси трошкове издавања менице.

Агенција су-финансира активности Корисника кроз рефундацију трошкова до одређеног процента, а који представљају оправдане трошкове у смислу овог програма.

5.4. ПОСТУПАК ВЕРИФИКАЦИЈЕ СПРОВЕДЕНИХ АКТИВНОСТИ

Утврђивање реализације активности из Плана интервенција, а пре исплате одобрених бесповратних средстава спроводи радна група за обављање послова дијагностике извозних способности кроз поступак верификације који обухвата теренску посету Корисника, односно, кроз поступак верификације реализације Плана интервенције путем интернета, уколико теренски обилазак Корисника није могуће спровести, све у складу са упутством за верификацију које усваја Агенција. Поступак верификације се спроводи како би се утврдило да ли су активности у потпуности реализоване. На основу валидације документације и верификације Плана интервенција, радна група за дијагностику припрема предлог за исплату средстава, који одобрава директор Агенције.

Рефундација трошкова се врши по завршетку свих активности, које су обухваћене Планом интервенција, уз достављање одговарајуће документације.

По реализацији активности, Корисник подноси **Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава,** уз који прилаже доказе о имплементацији подржаних мера интервенције. На основу достављене документације Корисника, Агенција утврђује да ли су активности из Плана интервенција реализоване, те на основу поступка верификације реализације Плана интервенција, а у складу са Упутством за верификацију, одобрава исплату бесповратних средстава.

Потребну документацију Корисници достављају на Порталу Агенције уз коришћење корисничког имена и јединствене шифре. Сва документација биће третирана као пословна тајна што ће бити регулисано уговором о поверљивости информација закљученим са Агенцијом.

Уколико су Кориснику одобрена бесповратна средства за израду дизајна и редизајна једног или више производа, паковања и амбалаже ради прилагођавања захтевима циљаног тржишта у оквиру мере интервенције „Консултантска подршка за активности извозног маркетинга“, неопходно је спровести поступак претходне верификације, у ком Агенција утврђује да је маркетинг план у оквиру мере интервенције „Консултантска подршка за активности извозног маркетинга“ израђен, као и да је у самом маркетинг плану констатовано за који је производ, паковање и амбалажу неопходно израдити дизајн или редизајн, и у којој мери је неопходно то учинити ради усклађивања са захтевима тржишта. Ове одредбе се не односе на Кориснике који имају претходно израђен маркетинг план у коме је констатовано за који је производ, паковање и амбалажу неопходно израдити дизајн или редизајн, и у којој мери је неопходно то учинити ради усклађивања са захтевима тржишта.

Уколико су Кориснику одобрена бесповратна средства за опрему у циљу усклађивања квалитета производа са захтевима циљаног тржишта у оквиру мере интервенције унапређење производних способности, неопходно је спровести поступак претходне верификације, у ком Агенција утврђује да је мера интервенције „Консултантска подршка за развојну стратегију позиционирања на циљано тржиште“ спроведена, као и да је у одговарајућем извештају консултанта наведена опрема која је неопходна како би се квалитет производа ускладио са захтевима циљаног тржишта.

На поступак претходне верификације сходно се примењују одредбе којима се уређује поступак верификације.

За доказивање завршених активности подноси се следећа документација:

- Извештај о реализованим активностима, на обрасцу који прописује Агенција;
- Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава, на обрасцу који прописује Агенција;
- Копије фактуре свих испоручилаца или вршиоца услуга, уговоре и другу документацију од значаја за реализацију активности;
- Изводи рачуна са којег су трошкови плаћени у целости – са означеном исплатом.
- Остала доказна документација у зависности од активности (фотографије, картица основних средстава, извештај консултанта и други докази, који ће накнадно бити прецизирани Уговором о додели бесповратних средстава).

Агенција признаје само оправдане трошкове активности Корисника који су настали након дана доношења одлуке о одобравању мера интервенције и за које је достављена одговарајућа документација (понуда, предуговор, фактуре, уговори и сл.) у складу са тачком 4.2.3. Упутства. Агенција признаје само оправдане трошкове који су намирени са рачуна Корисника.

Документација се прилаже на Порталу Агенције, а о начину прилагања документације Корисник се обавештава накнадно.

Утврђивање реализације активности из Плана интервенција, а пре исплате одобрених бесповратних средстава, Агенција ће спроводити кроз поступак верификације који обухвата теренску посету Корисника, односно, кроз поступак верификације реализације Плана интервенције путем интернета, уколико теренски обилазак Корисника није могуће спровести, све у складу са Упутством за верификацију, а које представља саставни део

овог Упутства. Поступак верификације се спроводи како би се утврдило да ли су активности у потпуности реализоване. На основу валидације документације и верификације Плана интервенција, радна група за дијагностику припрема предлог за исплату средстава, који одобрава директор Агенције.

Поступак верификације за утврђивање реализације активности којима се спроводе мере интервенције консултантске подршке обухвата подношење и разматрање извештаја ангажованог консултанта од стране Агенције. Ангажовани консултант израђује извештај са садржином коју накнадно одреди Агенција. Уколико садржина извештаја није одговарајућа, Агенција задржава право да врати извештај Кориснику на исправку или допуну, са назначеним деловима које је потребно изменити или допунити, уз одређивање рока у ком је неопходно извршити захтеване измене или допуне. Уколико Корисник не поступи по налогу Агенције у назначеном року, активности које је неопходно спровести у оквиру мера интервенције консултантске подршке се неће сматрати реализованим, на основу чега Агенција задржава право да не исплати одобрена бесповратна средства.

У случају да Корисник као уговорна страна не испуњава уговорне обавезе које су у вези са реализацијом Плана интервенција, као што су достављање извештаја, или ако је испуњење било које уговорне обавезе која омогућује увид у реализацију Плана интервенција угрожено, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености у остављеном року не буду отклоњене, Агенција задржава право да раскине уговор о додели бесповратних средстава.

Корисник је у обавези да приликом имплементирања мера интервенција за чије спровођење су одобрена бесповратна средства, реализује обавезне циљеве Програма. У случају да Корисник не реализује поменуте циљеве, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити одговарајући рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености нису отклоњене у предвиђеном року, уговор ће бити раскинут од стране Агенције.

Агенција задржава право да затражи додатну документацију ради доказивања оправданости утрошених средстава и до три године по реализацији активности обухваћених Планом интервенција. У складу са обрадом примљених извештаја Агенција задржава право да обустави исплату односно да затражи повраћај додељених средстава оном Кориснику који је доставио некомплетан извештај или на било који други начин не испуни уговорне обавезе које су у вези са средствима додељених Уговором.

Уколико се у току реализације уговора утврди да подаци, информације или документација Корисника која је достављена током учествовања у Програму није истинита, важећа или тачна, Агенција има право да раскине уговор, као и да затражи повраћај исплаћених средстава.

Уколико Агенција захтева повраћај исплаћених бесповратних средстава по било ком основу од Корисника, Агенција има право да захтева и исплату законске затезне камате од тренутка исплате бесповратних средстава Кориснику.

Корисник је дужан да о реализацији активности извештава Агенцију кроз шестомесечне извештаје и извештаје на годишњем нивоу, у периоду од 3 године након реализације пројектних активности. Сви извештаји се достављају на обрасцима за извештавање који су прописани од стране Агенције и чине саставни део овог упутства.

5.5. НАЧИН ПРИЈАВЉИВАЊА

Пријаве се подnose електронски, креирањем корисничког налога на линку <https://prijava.ras.gov.rs/> и верификацијом интернет адресе. Креирањем корисничког налога отвара се страница за унос података, као и за унос пратеће документације, а све у оквиру Обрасца 1- Пријава за учешће у Програму. Корисник налога након уноса података и комплетирања документације, потврђује да је пријава комплетна, чиме се пријава електронски запримљује. Сваки Подносилац пријаве добија обавештење о пријему пријаве, заводни број пријаве и уговор о поверљивости информација. Линк за пријаву је доступан до краја Јавног позива, након чега више није могуће поднети пријаву.

Сваки Подносилац пријаве може поднети једну пријаву, с тим што је у обавези да аплицира за минимум две активности које су дефинисане као прихватљиве.

5.5.1. Обавезна документација

Сваки Подносилац пријаве је у обавези да уз поднету пријаву на Портал Агенције приложи и следећу документацију:

1. Образац 2 – Изјаву о испуњености услова Програма и додељеној државној помоћи *de minimis*, о прихватању услова за учешће у Програму, која је издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу;
2. Изјаву да Подносилац пријаве и његова одговорна лица нису осуђивани за привредне преступе, као и да Подносилац пријаве, чланови Подносиоца пријаве и одговорна лица у оквиру Подносиоца пријаве нису осуђивани за кривична дела против привреде;
3. Копију уверења надлежног органа пореске управе да је Подносилац пријаве измирио све доспеле обавезе по основу пореза и доприноса, не старије од месец дана од дана објављивања Јавног позива;
4. Копију сертификата система квалитета ISO 9001 издатог од стране сертификационог тела акредитованог од стране АТС, уколико Подносилац пријаве поседује овакав сертификат;
5. Копију сертификата система за безбедност хране НАССР издатог од стране сертификационог тела акредитованог од стране АТС уколико Подносилац пријаве поседује овакав сертификат;
6. Доказе о постојању уговорене сарадње уколико се Подносилац пријаве пријављује за учешће у Програму ради извоза купцу са којим постоји уговорена сарадња.
7. Изјаву о току производног и дистрибутивног процеса у оквиру групе, на основу које је могуће утврдити који члан групе врши производњу, а који дистрибуцију финалних готових производа из делатности које су подржане овим програмом, уколико је Подносилац пријаве матично друштво или зависно друштво у оквиру групе;
8. Шему повезаности унутар групе, уколико је Подносилац пријаве матично друштво или зависно друштво у оквиру групе.

5.5.2. Додатна документација која није обавезна

Подносилац пријаве уз Пријаву може поднети и следећу документацију:

- Доказе о имплементацији индустријских специфичних стандарда, сертификата и
- Копије извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту;
- Претходно израђене анализе циљаног тржишта, анализе пласмана производа, маркетинг планове и сл.;
- Уговор о поверљивости информација потписан електронским потписом законског заступника Подносиоца пријаве;
- Другу документацију која може имати утицаја на вредновање пријаве.

Агенција може, пре доношења одлуке о избору Учесника у Програму, од Подносиоца пријаве да затражи да достави копију потребних доказа о испуњености услова, као и да затражи на увид оригинал или оверену копију свих или појединих доказа, уз назначење рока у којем је потребно доставити тражену документацију.

Агенција задржава право да пре доношења одлуке о избору Учесника у Програму од Подносиоца пријаве, затражи да достави додатну документацију, појашњења или састанак путем интернета, уз назначење рока у којем је потребно доставити тражену документацију, а како би са сигурношћу утврдила да исти испуњава све услове из Програма.

Уколико Подносилац пријаве у назначеном року не достави тражене доказе или не одговори на достављена питања и појашњења, или на други начин не поступи у складу са захтевима Агенције, сматраће се да не испуњава услов за који су му затражени докази, одговор или појашњење на постављено питање.

Подносилац пријаве је дужан да без одлагања писмено обавести Агенцију уколико наступе околности које могу да утичу на испуњеност услова за учешће у Програму. Ова обавеза Подносиоца пријаве постоји докле год његова Пријава није одбијена, тј. све време трајања учешћа у Програму и евентуалног закључења уговора о додели бесповратних средстава.

Уколико Агенција накнадно дође до сазнања да Учесник или Корисник није испуњавао услове за учешће у Програму ни у тренутку доношења одлуке о избору Учесника, Агенција је овлашћена да посебном одлуком одбије учешће Учесника у Програму, као и да једностраном изјавом воље раскине уговор о додели бесповратних средстава закључен са Корисником и да захтева повраћај исплаћених бесповратних средстава, заједно са законском затезном каматом, почевши од дана исплате средстава.

5.6. КРИТЕРИЈУМИ, ОЦЕНА И СЕЛЕКЦИЈА ПРИЈАВА

Агенција разматра формално исправне пријаве и оцењује их према следећим критеријумима:

1. Просечан број запослених у привредном друштву² у 2020. односно 2019. години;

² Статистички извештај, позиција 9005, назив: „Просечан број запослених“

2. Раст вредности основних средстава³ у претходне две године – Као показатељ користиће се раст вредности из 2020. године у односу на 2018. годину, односно раст вредности у 2019. години у односу на 2017. годину;
3. Раст масе плата⁴ у претходне две године – Као показатељ користиће се раст вредности из 2020. године у односу на 2018. годину, односно раст вредности из 2019. године у односу на 2017. годину;
4. Раст пословних прихода од продаје готових производа⁵ у претходне две године – Као показатељ користиће се раст прихода 2020. године у односу на 2018. годину, односно раст прихода 2019. године у односу на 2017. годину;
5. Раст оствареног извоза⁶ у претходне две године – Као показатељ користиће се раст извоза из 2020. године у односу на 2018. годину, односно раст извоза у 2019. години у односу на 2017. годину;
6. Висина просечне плате у привредном друштву⁷ у 2020. години, односно у 2019. години;
7. Привредно друштво је носилац индустријских специфичних стандарда, сертификата и извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту
8. Ниво конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште;
9. Број држава у које је привредно друштво извозило у 2020. години односно 2019. години.

Сви Подносиоци пријава који испуњавају формалне услове и чије пројектне активности одговарају циљевима Програма, биће ранжирани према критеријумима и методологији бодовања представљеној у овом поглављу. Имајући у виду отежано пословање привредних друштава које је проузроковано пандемијом вируса COVID-19, Агенција ће додељивати бодове Подносиоцима пријаве узимајући у обзир као посматрану 2020. годину, или 2019. годину, уколико се са тим Подносилац пријаве сагласи приликом подношења пријаве. Све пријаве које су формално исправне и испуњавају услове Програма биће ранжирани у складу са следећом матрицом:

³ Биланс стања, позиција 0010, назив: „Некретнине, постројења и опрема“

⁴ Биланс успеха, позиција 1025, назив: „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“

⁵ Биланс успеха, позиција 1009 назив: „Приход од продаје производа и услуга“

⁶ Биланс успеха, збир позиција 1011 „Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту“, 1013 „Приходи од продаје производа и услуга остали повезаним правним лицима на иностраном тржишту“ и 1015 „Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту“

⁷ Количник масе плата у посматраној години/просечан број запослених у посматраној години

	Критеријум	Максималан број бодова
1	Просечан број запослених у привредном друштву у одабраној посматраној години	10
2	Раст вредности основних средстава у претходне две године	10
3	Раст масе плата у претходне две године	10
4	Раст пословних прихода у претходне две године	10
5	Раст оствареног извоза у претходне две године	10
6	Просечна плата у одабраној посматраној години	10
7	Носилац индустријских специфичних стандарда, сертификата и извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту	10
8	Ниво конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште	20
9	Број држава у које је привредно друштво извозило у одабраној посматраној години	10
	Максимално бодова	100

Током процеса рангирања, за исти број бодова предност ће имати Подносиоци пријава са вишим нивоом конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште.

5.6.1. Просечан број запослених у привредном друштву у посматраној години

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим бројем запослених у посматраној години. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.1.} = \frac{\text{Просечан број запослених}}{\text{Број запослених из статистичког извештаја са највећим бројем запослених}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5

0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.6.2. Раст вредности основних средстава у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања вредности основних средстава у билансима стања за одабране године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.2.} = \frac{\text{Процентуални раст вредности основних средстава}}{\text{Процентуални раст вредности основних средстава из пријаве са највећим растом вредности основних средстава}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.6.3. Раст масе плата у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања масе плата у билансима успеха за одабране године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.3.} = \frac{\text{Процентуални раст масе плата}}{\text{Процентуални раст масе плата из пријаве са највећим растом масе плата}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.6.4. Раст пословних прихода у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања пословних прихода од продаје готових производа у билансима успеха за одабране године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.4.} = \frac{\text{Процентуални раст пословних прихода}}{\text{Процентуални раст пословних прихода из пријаве са највећим растом пословних прихода}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7

0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.6.5. Раст извоза у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања извозних пласмана у билансима успеха за одабране године . Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.5.} = \frac{\text{Процентуални раст извоза}}{\text{Процентуални раст извоза из пријаве са највећим растом извоза}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.6.6. Просечна плата у посматраној одабраној години

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим просечним трошком зараде по запосленом у билансу успеха за одабрану годину. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.6.} = \frac{\text{Просечан трошак зараде у одабраној години}}{\text{Просечан трошак зараде из пријаве са највећим просечним трошком зараде}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.6.7. Носилац индустријских специфичних стандарда, сертификата и извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту

Привредно друштво које има доказ о поседовању специфичних стандарда и издатим сертификатима неопходних за пласман производа/групе производа на циљано тржиште може да оствари 5 бодова по овом критеријуму.

Привредно друштво које има доказ о поседовању извозних дозвола неопходних за пласман производа/групе производа на циљано тржиште може да оствари 5 бодова по овом критеријуму.

5.6.8. Ниво конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште

Максималан број бодова оствариће привредна друштва чији производ/група производа остварује RCA параметар⁸ већи или једнак од 1,5.

Вредност RCA параметра	Број бодова
$\geq 1,5$	20
$1 \leq RCA < 1,5$	10
< 1	0

⁸ RCA- параметар компаративне предности који представља меру конкурентности у међународној трговини било које земље по било ком извозном производу на било ком тржишту. За производе/групе производа са $RCA \geq 1$ детектована је компаративна предност земље, што значи да је за њих удео извоза у односу на свет израженији од удела укупног извоза земље у свету. Апликација РСЈП за конкурентност РС у појединим производима и перформансама на појединим тржиштима.

5.6.9. Број држава у које је привредно друштво извозило у одабраној години

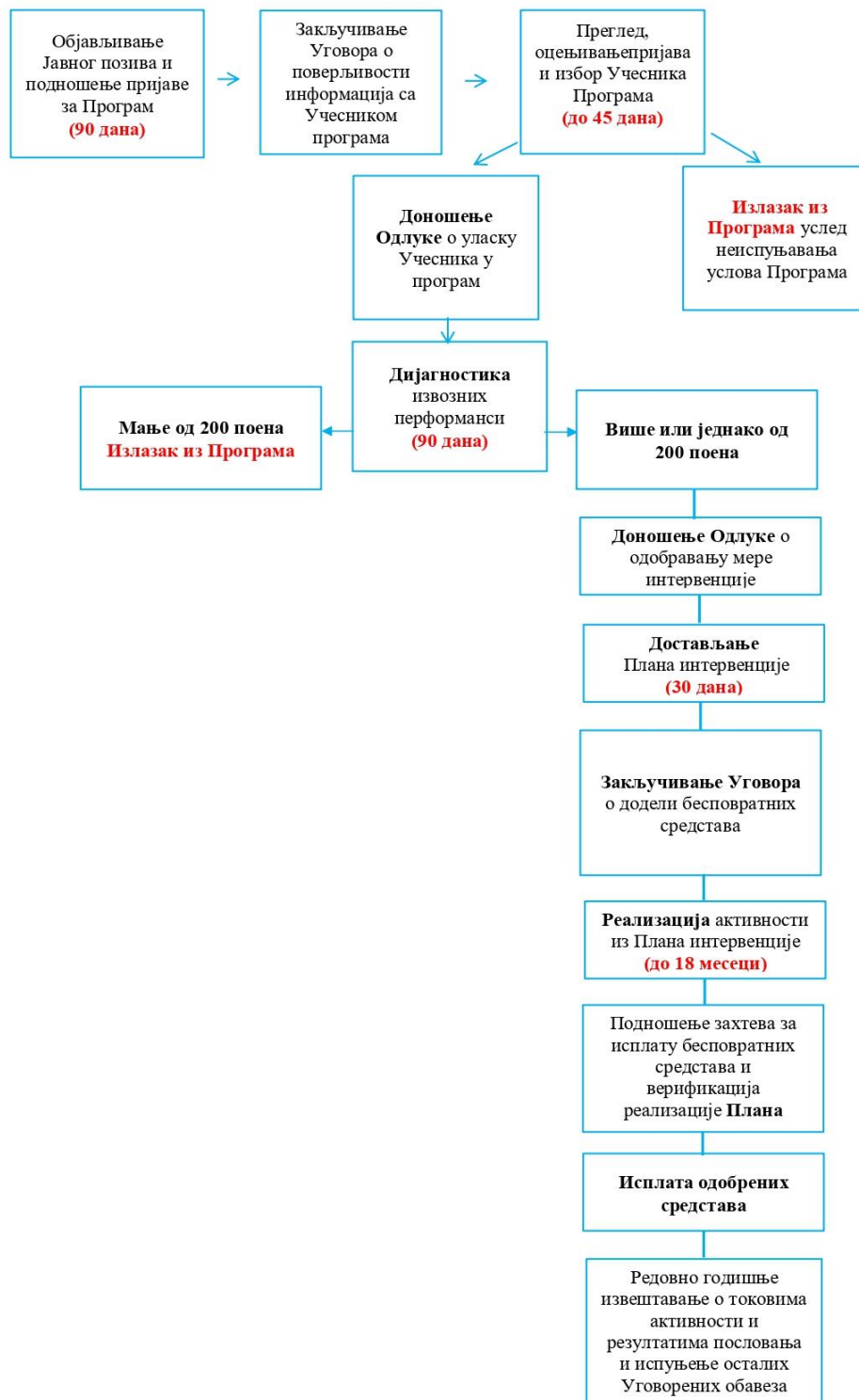
Максималан број бодова оствариће привредно друштво које је извозило у највећи број држава у току одабране године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.9.} = \frac{\text{Број држава у које је привредно друштво извозило у одабраној години}}{\text{Број држава из пријаве са највећим бројем држава у које се извозило}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.7. ВРЕМЕНСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Активности обухваћене Планом интервенција, за сваког Корисника, могу трајати до 18 месеци од дана доношења одлуке о одобравању мера интервенције.

5.8. ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА И КОРИСНИКА ПРЕМА АГЕНЦИЈИ

Корисници су у обавези да у току реализације програмских активности активно сарађују са Агенцијом и доприносе успешној реализацији Програма. Корисници ће се уговорно обавезати да материјалну имовину која је предмет пројектних активности неће отуђити најмање 3 године по закључењу Уговора о додели бесповратних средстава са Агенцијом.

Учесници, као и Корисници су у обавези да све тражене обрасце (предлог Плана интервенција, извештаје о реализацији Плана интервенција, као и остале тражене извештаје и документа) попуњавају уредно и достављају у року који је предвиђен за то, а о ком се обавештавају након добијања одлуке о избору.

За све активности за које је одобрена финансијска подршка, неопходно је потпуно и редовно извештавање како би се потврдила намена утрошених средстава по основу државне помоћи.

Корисник има обавезу да кроз годишње извештаје **редовно извештава** Агенцију о токовима својих активности и резултатима пословања. Након завршетка активности Корисник има обавезу да редовно извештава Агенцију о својим унапређењима пословања и резултатима комерцијалних активности, 3 године након реализације свих активности.

Корисник сагласан је да на сваких 6 месеци, на прописаном обрасцу, извештава Агенцију о следећем:

- Броју нових производа које извози на инострана тржишта;
- Броју нових тржишта на које пласира своје производе;
- Новим дистрибутивним каналима;
- Повећању продаје производа;
- Броју уговора које је склопио са иностраним купцима;
- Расту извоза;
- Расту пословних прихода;
- Промени броја запослених у извештајном периоду.

Сваки Корисник има могућност да своје пословање представи у оквиру Базе добављача агенције. У том случају, подаци Корисника се уносе у **Базу добављача Агенције, а Корисник је у обавези** да редовно извештава о оствареним контактима путем Базе.

Корисник је у обавези да **активно партиципира на промотивним активностима** и пословним сусретима организованим од стране Агенције, да доставља податке неопходне за израду промотивних материјала за промотивне активности и пословне сусрете.

Све горе наведене обавезе детаљно се уређују уговором између Агенције и Корисника. Агенција задржава право да, уколико је потребно, затражи додатну документацију у сврху доказивања реализације подржане активности и до 3 године након реализације пројектних активности.

Агенција, по извршеној анализи извештаја и документације, задржава право да Кориснику који поднесе непотпун извештај или на било који други начин не испуни уговорне обавезе, не исплати средства предвиђена уговором.

5.9. ОДУСТАЈАЊЕ

Уколико Подносилац пријаве, Учесник или Корисник одустане од даљег учешћа у Програму, у обавези је да о свом одустанку обавести Агенцију писаним путем, уз назначење разлога одустанка.

Одустанак учињен пре истека рока од 8 дана од дана достављања одлуке о одобравању мере интервенције Кориснику сматраће се оправданим одустанком. Уколико Учесник или Корисник одустану од Програма након истека наведених рокова услед наступања оправданих околности на које Учесник или Корисник нису могли утицати, а које су навеле Учесника или Корисника да одустану, овакав одустанак ће се сматрати оправданим. Сваки одустанак учињен супротно одредбама овог упутства ће се сматрати неоправданим одустанком.

6. ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ПРОГРАМА

Саставни део овог програма са упутством са за спровођење, чине и следећа документа и обрасци:

1. Образац 1 – Пријава за учешће у Програму, који је креиран у оквиру Портала Агенције;
2. Образац 2 – Изјава о испуњености услова Програма и додељеној државној помоћи *de minimis*, и о прихватању одредби Упутства за учешће у Програму;
3. Образац 3 – План интервенција;
4. Упутство за спровођење дијагностике извозних способности учесника;
5. Упутство за спровођење поступка верификације спроведених активности;
6. Образац 4 – Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава;
7. Образац 5 – Шестомесечни извештај Корисника, креиран у оквиру Портала Агенције;
8. Уговор о поверљивости информација.

Датум: 16. децембар 2021. године
Број: 1-01-110-9/2021

Развојна агенција Србије

Радос Газдић, в.д./директора
